יו) ע יו בו. יוט ל, כ) [עכונ קלה.], ג) [עם קה:], ד) יבמות יו: כב., כ) [לעיל קע: וש"כן, ו) ס"א בו. רש"ל,

ו) וורשב"ם בפסחים קיח:

כתג בר קשא פי׳ שוטר העירן,

מ) [לעיל קט:], ע) [בראשית לג],

במדבר כז ד

א מיי׳ פ״א מהלכות נחלות הלכה ג סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' רעו סעיף א:

רבינו נרשום

ולא האי לירות בר קשא דמתא לירות. בלשון תמיה כלומר הממונה על העיר יירשנו: אלא כי הדיר לירתו. דהכי משמע והעברתם את נחלתו לבתו הא איכא בן ובת תרויהו לירתו. ואכתי בן קודם לבת מנלן. אמר ליה האי רבור מנקן. אמו ליה האי דכתיב ובן אין לו הא יש לו יורש וכי איצטרי׳ קרא לאשמועי׳ דמאן דלית ליה אלא חד ברא לירשינהו לכולהו נכסי ודאי הא לא לכולהו ונכיי ודאי הא לא אתי לאשמועין דברא ירית אלא מאי אתא לאשמועי להיכא דאית ליה בן ובת להיכא דאית ליה בן ובת דבן קודם לבת. ודלמא קרא לא אתא אלא משום . סיפא דכתיב והעברתם את סיפא דכתיב והעברתם את נחלתו לאשמועינן להיכא דלית בן ירתא בתו 6) אימא לירתו בהדדי. ומשני היכ׳ דלית כן לא איצטריך . לאשמעינן מהאי קרא דבת . בת ירושה היא דההיא מוכל יורשת נחלה נפקא קרא ואיש כי ימות אתי לאשמעינן אלא היכא דאיכא בן ובת דהבן הודם: ורב אחא בר יצחק קודם: ורב אחא בר יצחק אמר מהכא. מצינן למידק דבן קודם לבת דכתיב למה יגרע וכוי. ודלמא בנות צלפחד אינהו דקאמרי הכי ולאו משום דהכי דינא ואח״כ נתנה תורה דינא רוח"כ נתנה תורה תחחשה הלכה הדרייקינן מואיש כי ימות דאי איכא בן ובת לא האי ירית כולה ולא האי ירית כולה ואלא תרייהו כי הדר וחיינו חירוש הלכה: אלא מחוורתא כדשנינן מעיקרא. דא ממרינן הכי איכא דא ממרינן הכי איכא דא ממרינן הכי איכא . למיפרך כדפרכינן אמר ליה איצטריך קרא לאשמועי איצטריך קרא לאשמועי דכיון דלית ליה וכו' אלא הא אתא לאשמועינן דבן דבן לבת: ומאי קורביה דבן מבת. משום דאיכא למימר שבן קם תחת אביו ליעדה ולשדה אחוזה מה שאין כן בבת ג) מש״ה אינה קמה תחת אביה ליעדה דלאו בת יעוד היא שדה נמי איכא למימר דהיא קמה תחת אביה דאם היא פרקה אותו שדה הדרא לאביה אותו שדה הדרא לאביה ביובל דכגוף של אביה דמיא כבן עצמו ומהאי טעמא דקייל לתנא דשדה אחוה אי פריק ליי הבן אחוה מא ביר בל מציר בל מינה למימר נמי דאי פרקא לה איהי הזה חוודת לאביה איהי הזה חוודת לאביה מינות בלינות יצרג כי משום דלענין ייבום בן ובת כי הדדי נינהו וכי ובת כי הדדי נינהו וכי היכי דאיכא למיפרך כלום יש ייבום אלא במקום שאין בן הכא נמי איכא למיפרך מבת כלום יש ייבום במקום בת ומאי ייבום במקום בת ומאי קורביה דבן מבת אלא מחורתא כר: ואיבעית אימ' מהכא. איכא למשמע דבן קודם לבת: אמר ליה ברכה שאני. דכולל להו אהדדי אבל בעלמא לא אהדדי אבל בעלמא לא אמרי' הכי: **פים'** האחין מן האב נוחלין ממונן של בנים בני אחין והם עצמן מנחילין ממונם לבנים דהיינו נכדיהן: ומנלן. דבתר אחין מן האב שייכי: אמר רבא אתיא אחוה אחוה מבני יעקב. כתיב הכא ונתתם את נחלתו לאחיו וכתיב ביעקב שנים עשר אחים אנחנו בני אבינו:

מודה שהבת אינה קמה לשדה אחוה מהאי טעמא כי ההיא דלעיל גבי אח דמסיק בהאי לישנא ופ״ה דחוק הוא מאד דמפרש דה"ק ושדה אחוזה נמי איכא למימר דקמה תחת אביה ומייתי סייעתא למילתיה (ג) דהך פירכא דכלום יש יבום כו׳ קיימא ליה לתנא שהבן קם תחת אביו לשדה אחווה ולא האת וה"ג איכא למימר גבי בת דמה לו לתלות הטעם בפירכא שהיא גבי אח ולא היה לו לומר אלא בת נמי תיקום לשדה אחוזה ולכך נראה לו דלא גרסינו (ד) אלא הכי גרסינו ליה שדה אחוזה נמי מהאי פירכא הוא דקיימא ליה וה"פ והלא שדה אחחה גופה מה שאין בבת כבן זהו מטעם שהבן קודם לנחלה מן הבת וכל כמה דלא קיימא לן שהבן קודם לנחלה מו הבת מעמדת הבת שדה לאביה כמו הבן דהכי אמר בפ׳ אין מקדישין (ערכין דף כה:) בעא מיניה רבה בר אבוה בת מהו שתעמיד שדה אחווה לאביה כיון דלענין יבום כי הדדי נינהו מוקמינן או דלמא כיון דלענין נחלה בת במקום בן כי אחר דמיא לא מוקמינן ופשיט ליה דכי אחר דמיא מהך טעמה: האיש את אמו מנא הני מילי בו'. אומר ריב"ם דבשאר ירושות של נשים כגון בתו או אחותו פשיטא ליה דיורשת אביה או אחיה כיון שאין הירושה נעקרת ממשפחת אב ופשיטא שהזכרים והנהבות שוין בין לירש בין להוריש דמה לי זכרים ומה לי נקבות דאטו נכסי נשים יהיו הפקר ודוקה בן בנכסי החם לריך למילף לפי שניסבת נחלה ממטה

אביה ע"י הבן:

כלום יש יבום אלא במקום שאין בן דהלשון משמע שהוא

ודלמא הא קמ"ל דבת נמי בת ירושה. דסד"ל דלאו גמ ירושה

לשדה אחוזה נמי מהאי פירכא הוא דקיימא דן. אורינ״ס דל״ג

היא משום דמסבת נחלה דבנה ובעלה יורשין אותה:

מאן (4) לירות אמו בר קשא דמתא לירות הכי קא אמינא איכא בן ובת לא האי לירות כוליה ולא האי לירות כוליה אלא כי הדדי לירתו א"ל אביי ואצמריך קרא לאשמועינן היכא דלית ליה אלא חד ברא לירתינהו לכולהו נכסי ודלמא הא קמ"ל דבת נמי בת ירושה היא ההוא ימוכל בת יורשת נחלה נפקא רב אחא בר יעקב אמר מהכא למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן מעמא דאין לו בן הא יש לו בן בן קודם ודלמא בנות צלפחד הוא דקאמרן הכי יניתנה תורה ונתחדשה הלכה אלא י מחוורתא כדשנין מעיקרא רבינא אמר מהכא הקרוב אליו הקרוב קרוב קודם ומאי קורבה דבן מבת שבן קם תחת אביו ליעדה ולשדה אחוזה יעדה בת לאו בת יעדה היא שדה אחוזה נמי מהאי פירכא גופה הוא דהא קיימא ליה לתנא כלום יש יבום אלא במקום שאין בן אלא מחוורתא כדשנין מעיקרא ואי בעית אימא מהכא יוהתנחלתם אותם לבניכם אחריכם בניכם ולא בנותיכם אלא מעתה למען ירבו ימיכם וימי בניכם ה"נ בניכם ולא בנותיכם יברכה שאני: אוהאחין מן האב נוחלין ומנחילין וכו': מנלן יאמר רבה אתיא אחוה אחוה מבני יעקב מה להלן מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם ולמה לי ממשפחתו וירש אותה כתיב סמשפחת אב קרויה משפחה משפחת אם סמשפחת אינה קרויה משפחה אין הכי נמי וכי איתמר 'דרבה לענין יבום איתמר: והאיש את אמו וכו': מנא הני מילי דתנו רבנן

מאן יי כו'. אם לא קרוביו הקרובים לו יותר: בריי קשא. מושל העיר: א"ל אביי לרב פפא. אי איתא דאמר רחמנא דכחדא יירתון . נמצא שאין הבן ראוי לירושה יותר מן הבת ובן ובת כשני בנים דמו וכי איצטריך הרא לאשמועינן דמאן דלית ליה אלא חד ברא לירתינהו לכולהו נכסי דאב בתמיה ואמאי כתב ואם אין לו בן והעברתם את נחלתו

לבתו פשיטא לישתוק קרא מיניה והכי איבעי ליה למכתב איש כי ימות וזרע תורה אור השלם ו וְכָל בַּת יְרָשֶׁת נְחֵלְה מִמְּטוֹת בְּנֵי יִשְׁרָאל לְאָחִד מִמְשָׁבַּחַת מְטוּה אָבִיהָ תִּהָיָה לְאָשֶׁה לְמַען יִירְשׁוּ אין לו ונתתם את נחלתו וגו' וממילא ידענה דהם חין לו בן הבת תירש הת הכל מאחר ששניהן שוין בנחלה אלא ודאי לאשמועינן אתא דבן קודם לבת. בני ישראל איש נחלת ואילטריך לאשמועינן דאע"ג דאין אָבוּנְיוּוּ 2 לְפָּוֹה יִנְּרַע שֵׁם אָבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתוֹ כִּי אֵין לוֹ בֵן תְנָה לְנוּ אֲחָזָּה בְּתוֹךְ הבת יולשת במקום שיש בן וסד"ח היכא דלית (ב) בן ונתתם את נחלתו אחי אבינו: לאחיו אבל לא לבתו דכי היכי דאין אָתָה אָבִינוּ: במדבר כז ד זְּנְתְּהֶם אֶת נַחֲלְתוּ לְשְׁצֵרוּ הְתָהֶם אֶת נַחֲלְתוּ לְשְׁצֵרוּ הְקָרב אַלְיוֹ מִמִּשְׁפְּחַתוּ הְיַרָשׁ אֹתָהּ הְבְיִנִהְ לְבְנִי יִשְׂרָצֵל לְחֻקַּת מִשְׁפְּט יִשְׂרָצֵל לְחֻקָּת מְשְׁפָּט אמו יורשתו דמשפחת אם אינה הרויה משפחהף הכי נמי אין בתו יורשתו דאין יִשְׂרָאַל לְחֻקַּת מִשְׁכְּ בַּאֲשָׁר צָוָה יִי אֵת משָׁה: משפחת נשים קרויה משפחה לא למעלה דידיה כגון אמו ולא למטה במדבר כו יא גַרְנֵיכֶם אַתְּרִיכֶם לְּרֶשֶׁת אָחָזָּה לְעלָם בָּהֶם תָּעֲבֹדוּ אָחָזָּה לְעלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ דידיה כגון בתו קמ"ל והעברתם את נחלתו לבתו: אמר ליה רב פפא לאביי. אימא להכי כתב רחמנא כי ובאַחַיבֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ וּבְאַנוּיכָם בְּנֵי יִשְׁרְאֵל אִישׁ בְּאָרִיי לֹא תְרְכָּה בּוֹ לַ לְמִען יְרְבּוּ יְמִיכָם וִימִי בְּנָיכָם עַל הָאָרְמָה אֲשֶׁר בְּנָיכָם עַל הָאָרְמָה אֲשֶׁר בְּנָיכָם עַל הָאָרְמָה אֲשֶׁר האי גוונא ובן אין לו והעברתם ולא כתב ונתתם את נחלתו לבנו ולבתו דהא קא משמע לן דבת נמי בלא בן בת יורשת הויא דסד"א בן ובת יירתון להם בימי כחדא אבל היא לבדה איכא למימר

דלא תירות מידי קמ"ל והעברתם את

נחלתו לבתו וכל שכן שתירש עם הבן.

כל רבותי מפרשין כן ולא נהירא דכיון

דא"ל אביי אינטריך קרא לאשמועינן דמאן דלית ליה אלא חד ברא כוי

אלמא פשיטא ליה הך סברא דכיון

דכחדא יירתון היא שקולה כבן ופשיטא

דתירות כל הנכסים כי ליכא בו

בהדה ואין זו שיטת גמרא שיכחיש

המקשה סברת המתרן בלא טענה

אחרת אלא אם כן מקשה לו מלד אחר.

ונראה בעיני דה"פ ודלמא הא קמ"ל

האי והעברתם דבת נמי כמו בן בת

הגהות הב"ח

הַשְּׁמֵיִם על דברים יא כא

 (A) גמ' מאן לירות
כל"ל ותיבת כו' נמחק:
(E) רשב"ם ד"ה א"ל אביי
וכו' דלית ליה בן: (ג) תום' ד"ה ושדה וכו' דמהך פירכא דכלום: (ד) בא"ד פירכה לכחט: (ו) בא ד דלא גרסינן ליה אלא הכי גרסי׳ שדה וכו' מה שאין הבת כנן:

> . וכל ירושה הויא שישנה בכלל ירושת אב דסד״א לא תירש בת כלל לא עם הבן ולא בלא בן דבזכרים קפיד רחמנא כדכתב ונתתם את נחלתו לאחי אביו וכתב נמי ממשפחתו משפחת אב קרויה משפחה וַלעיל קט:] קא משמע לן דיורשת הויא והלכך כי איכא בן נמי תפלוג בהדיה דמהיכא ממעטינן לה דלמא ה״ק קרא איש כי ימות ובן אין לו שיירש עם הבת והעברתם את כל הנחלה לבתו כלותר אז עוברת כל הנחלה משבט לשבט על ידי בתו כדרבי (שם) אבל היכא דאיכא בן בהדה אין כל הנחלה נעקרת משבט זה ומשום דאתא קרא לאשמועינן כדרבי לא הוה מלי למכתב לבנו ולבתו: ומשני ההוא מוכל בת יורשת נחלה נפקח. דמינה שמעינן דבת יורשת כל נכסי אביה כי ליכא בן בהדה דבבת בלא בן מיירי קרא. וללשון האחרון שפירשתי שמעינן מיהת דבת ישנה בכלל ירושה וה"ת למכתב איש כי ימות וזרע אין לו ונתתם את נחלתו לאחיו ולא איצטריך ובן אין לו אלא להקדים בן לבת: רב אחא בר יעקב אמר מהכא. נפקא דבן קודם לבת דקאמרי בנות ללפחד למשה למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו שלא ליטול כלום בנחלה בשביל שאין לו בן ולא תעשה לנו תקנה ליטול במקום בן מאחר דליכא בן שאילו היה לאבינו בן היינו שותקות ולא היינו תובעות נחלה שהרי לא היה נגרע שם אבינו אבל עתה כי אין לו בן תנה לנו נחלה וגו': **דקאמרן הרי**. שהיו סבורות שיהיה הדין כן: **ניסנה חורה**. לאחר דברי בנות אלפחד שלאחר דבריהן נאמרה פרשת נחלות ונתחדשה הלכה דברא וברתא יירתון כחדא ולא כשהיו סבורות: **כדשנין מעיקרא**. מאיש כי ימות ובן אין לו: רבינא אמר מהרא. (נפקאן בן קודם לבת: הקרוב. יש מפרשין דהקרוב דריש כדאמר רבא (פפחים דף נח:) המעולה [ויקרא ו] עולה ראשונה ואמרינן נמי (פולין דף 63.) הירך ש) המיומנת שבירך הכא נמי הקרוב קרוב קודם מי שקרוב יותר קודם לחבירו ובן קרוב מבת כדמפרש ואזיל: ופרכינן **ומאי קורביה דבן.** לאב טפי מבת אם תאמר שבן קם תחת אביו ליעדה ולשדה אחוזה מה שאין כן בבת הא לאו מילתא היא דאי משום יעדה אינו קרוב יותר אלא מפני שהבת אינה בת יעדה שאי אפשר לאשה להנשא לאשה אחרת וגבי שדה אחוזה נמי איכא למימר דקמה חחת אביה דמהך פירכא דכלום יש יבום אלא במקום שאין בן קיימא ליה לתנא דהבן קם תחת אביו לשדה אחוזה ולא האח נערפין כה:] והכי נמי איכא למימר גבי בת כלום יש יבום אלא במקום שאין בת ואע"ג דבמס' ערכין פרק אין מקדישין (דף כה:) ממעט לה לבת משדה אחוזה מדכתב [ויקרא כז] אם מכר את השדה לאיש אחר ותנא דבי ר' ישמעאל כל שהוא אחר במקום ב'ן ובת נמי במקום ב'ן כי אחר דמיא הני מילי דחשבינן לה כי אחר לגבי בן משום דדרשינן איש כי ימות ובן אין לו וגו׳ שהבן קודם לבת אבל אי לא הך דרשה דאיש כי ימות וגו׳ הוה אמינא בין לגבי ירושה בין לגבי שדה אחוזה כי הדדי נינהו: אלא מחוורסא כו'. ומהשתא איכא למידרש מיניה גבי שדה אחוזה דבת במחום בן כאחר דמיא כדאשכחן גבי ירושה: לבניכם אחריכם. הוה מלי למכתב לזרעכם: ולא בנוחיכם. במקום שיש בן: ברכה שאני. דלכל ישראל מברך ולא אינטריך למכתב זרעכם דסברא היא דבין אבנים בין אבנות קאי דאין ברכה לחצאין אבל גבי ירושה אם איתא דבנות יורשות במקום בן הוה ליה למכתב זרעכם: **אחוה אחוה**. כתיב הכא ונתחם את נחלתו לאחיו וכתיב התם (בראשית מב) שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד וגו׳ בני איש מיותר הוא לדרוש דסתם אחין אינן אלא מן האב: למה לי. גורה שוה גבי ירושה הא נפקא לן מדכחיב ממשפחתו ואחין מן האם אינן ממשפחתו: לענין יבום. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' (דברים כה) דאחיו מאביו מייבם את אשתו ולא אחיו מאמו: מה"מ. דהאיש יורש את אמו ולא הבת את אמה דבן קודם לבת בנכסי האם דכי כחיב בן קודם לבת בנכסי האב הוא דכתיב איש כי ימות ובן אין לו והעברתם וגו' אבל אשה כי תמות מנלן דירית לה בן וגם מנלן שיקדום לבת: 301

אחים אנחנו בני אבינו. למה לי. למשמע מהכא. ממשפחתו שלו אמר רחמנא של אב: אין הכי נמי. מהכא עיקר: לענין יבום אתמר. דאחיו מן האם אין זקוק ליבום אלא אחין מן האב חולצין ומייבמין: פּיב" והאיש את אמו